

Preek Lith&Oijen 5 juli 2015 –

Matteus 6:9-12 in verschillende Nederlandse vertalingen - Ds. Véronique Lindenburg

...

Hoe weet je wat je bidt als je het al vele jaren bidt?

Weet je het dan juist goed?

Of luister je beter als iets nieuw is.

Zoals iets nooit zo mooi is als de eerste keer dat je het met liefde zag.

En nieuw geboren kind of kleinkind, lang verwacht en dan...

Een nieuw huis, aan gewerkt, naartoe geleefd en dan...

De mens waar je verliefd op wordt, nooit verwacht en dan...

Zoals het nooit zo mooi is als de eerste keer dat je het met je hart hoorde.

Muziek, een stem – de verrassing opent je oren en je bloeit op.

Het kan je altijd weer gebeuren dat je iets nieuws overkomt. Ook als je de 80 of zelfs 90 jaar bent gepasseerd – de leeftijd van de sterken zoals het in het Oude Testament werd genoemd.

Ben je ooit klaar met leven? Klaar met het ontvangen van nieuwe indrukken?

Ik kom door mijn werk veel bij mensen voor wie het leven gaat ophouden, door de toestand van hun lichaam of geest of beide. En tot kort voor het laatst is het nieuwe nog welkom. Het licht van de dag, de bloem, het kleinkind dat vrolijk de ziekenkamer binnenkomt.

Zijn we hetzelfde als een ander in onze omgang met nieuwe indrukken? Neen. En wijzelf variëren daar ook nog in. Ik kan u vertellen dat ik soms alleen behoefte heb een bloemetje aan de kant van het pad van dichtbij te bekijken en dat me dat alles vertelt over het leven. Een andere keer lees ik een boek of wil ik een film zien die een nieuwe wereld voor me opent.

En u weet hoe het gaat bij mensen die wij denken te kennen. Ze kunnen ons verrassen, zodat je denkt: dat had ik nóoit achter iemand gezocht:

De kluizenaar komt toch op je verjaardag,

de mens die lang in de buurt woonde gaat verhuizen,

de moslim werd wie ik eerder zat te vergaderen, met baard en in jurk, blijkt een modern mens en rijdt mij na afloop van de vergadering vrolijk toeterend voorbij.

En wijzelf? Soms staan we te kijken van onszelf. Ben ik dat?, kan ik dat, durf ik dat?

Wat gebeurt er als wij God benaderen in het gebed?

Dan kan dat laatste met ons gebeuren.

Dat we onszelf ontdekken. Omdat we buiten onszelf stappen, buiten de bekende wereld, onze eigen ideeën.

Het Onze Vader kennen we. Sommigen van ons zelfs al 80 of 90 jaar.

We spreken het in de kerk uit aan het einde van de gebeden, aan het einde van een kerkdienst.

Het gebed dat Jezus ooit aan zijn leerlingen leerde. Omdat zelfs als je dicht bij Jezus bent bidden niet makkelijk is. We horen in het Evangelie wel over Jezus die bidt, maar niet over de leerlingen. Zelfs als je dicht bij Jezus bent is bidden niet vanzelfsprekend.

Wat doe je als je bidt?

U zegt natuurlijk: het mag geen verlanglijst zijn waarmee je als het ware al je wensen op Gods bord legt en je zelf van je verantwoordelijkheid bent ontslagen.

Zal het een lofzegging om al het goede van de schepping en je eigen leven?

Of een schreeuw van onmacht om dat waar je geen grip op hebt, en waar je niet tevreden mee kunt worden?

U weet misschien dat er al meer dan 100 jaar grondig onderzoek naar de Bijbel wordt gedaan. En Bijbelwetenschappers staan ook wereldwijd met elkaar in contact en verzamelen en combineren alle beschikbare kennis.

De nieuwe kennis probeert ons de Bijbel steeds dichterbij brengen. Men probeert de oorspronkelijke tekst zó goed te doorgronden dat die steeds beter in onze eigen taal kan worden weergegeven. Nu zelfs met gebruikmaking van alleen maar de 2000 woorden die de meeste mensen het vaakst gebruiken. (2000 Woorden is de basis, daaromheen gebruiken we tot wel 7000 of 8000 woorden). Echte omgangstaal dus. Voor mensen die vooral met hun hart willen weten wat er staat.

De uitkomst van de actuele Bijbelwetenschap over het Onze Vader is niet heel schokkend, maar toch zijn er andere accenten te leggen dan we gewend waren.

Ook in die omgangstaal mag je bidden. En dan zeg je:

Onze Vader in de hemel – je spreekt tegen God die ver weg is, maar dichtbij wil zijn als een liefdevolle vader. Hemel ver weg, vader dichtbij.

laat iedereen u eren.

¹⁰ *Laat uw nieuwe wereld komen.*

Laat op aarde uw wil gedaan worden, net zoals dat in de hemel gebeurt.

Hier bidden we erom dat het goede ten behoeve van God mag komen. Het staat in het Grieks in de gebiedende wijs van de derde persoon. Dat kennen wij in het Nederlands niet. Zou je het letterlijk vertalen dan zou je zeggen: Uw naam móet geheiligd worden, uw nieuwe wereld móet komen.

Het zijn geen zegenbedes, lofredes op God, want het is nog lang niet zo ver, God en wij, we zijn nog lang niet “thuis”...

Het gaat dus niet over het nu, maar over de toekomst. En degene die bidt spreekt de hoop uit dat het voor God ooit zo zijn mag.

En omdat je in gesprek bent met een ander en zeker in dit geval met God, kun je zelf nooit buiten schot blijven. Je hebt je eigen verantwoordelijkheid om a dat waar je voor bidt mee t werken.

Dus na de opening, het aanspreken van God die als een Vader voor ons zorgt - ook al is hij niet dichtbij - bidden we om drie zaken voor God:

Dat iedereen op aarde hem erkent als God, instemmen kan: "Hij is Heer";
Dat zijn nieuwe wereld komt, als een samenleving van vrede en recht;
Dat er gebeurt wat bij God past, wat hij van ons vraagt, dat ons aardse huis zoals zijn hemelse woning is.

De aarde loopt nog achter op de hemel.

Wij bidden in deze drie regels dat aarde en hemel elkaar mogen naderen. "Vrede op aarde en in mensen een welbehagen."

Dan komen er drie bedes over ons, mensen, om dat wat volgens Jezus wezenlijk voor ons bestaan is:

¹¹ *Geef ons vandaag het eten dat we nodig hebben.*

¹² *En vergeef ons wat we fout gedaan hebben, want wij hebben ook andere mensen hun fouten vergeven.*

¹³ *Help ons om nooit tégen u te kiezen.*

En bescherm ons tegen de macht van het kwaad.

Het brood, heel letterlijk, voedsel voor het lichaam - dit is het eerste gebed van de mens voor zichzelf.

En wij, wij vergeven mensen. Omdat we dat zo geleerd hebben van Jezus. Daarmee bloeit iedere keer een stukje Koninkrijk/ nieuwe wereld, op. Maar we weten dat ook wij vergeving van God nodig hebben, en daar vragen we om. Om een schone lei, een nieuwe dag, licht in het donker.

En nooit willen we iets doen wat tegen God ingaat, maar we doen het wel. Dus we bidden, we smeken om zijn hulp daarbij, zijn bescherming. En we vragen God of Hij ons in onze zwakte wil sterken.

Zó, zei Jezus tegen zijn leerlingen, zo moet je bidden, eerst voor God en dan voor jezelf. En als iedereen dat zou doen en het werkelijk zou menen zou de nieuwe wereld aanbreken. De tijd van eenheid, geluk, verbondenheid. Zoals God het wilde vanaf het begin.

De traditie van kerkelijke vieringen heeft er in het gebruik in de kerkdienst nog een lofspreuk aan toegevoegd: De belijdenis dat God echt over alles gaat!

We doen dus nogal wat als we deze tekst bidden.

Langzaam of snel? Hoofdletters of kleine letters? Jij of U? Daarover heeft Jezus niet gesproken. We heeft hij de inbreng van ons hart bedoeld, van onze kracht, van onze wil. De toewijding van ons leven aan de Schepper, de Vader, die steeds weer een nieuwe wereld voor ons opent.

Want u bent koning, u regeert met grote macht, voor altijd. Amen.

Statenvertaling, 1618/1619

9 Gij dan bidt aldus: Onze Vader, Die in de hemelen zijt! Uw Naam worde geheiligd.
10 Uw Koninkrijk kome. Uw wil geschiede, gelijk in den hemel alzo ook op de aarde.
11 Geef ons heden ons dagelijks brood.
12 En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren.
13 En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den boze. Want Uw is het Koninkrijk, en de kracht, en de heerlijkheid, in der eeuwigheid, amen.

Herziene Statenvertaling, 2014 9 Bidt u dan zo: * **Onze Vader**, Die in de hemelen *zijt*. Uw Naam worde geheiligd. 10 Uw Koninkrijk kome. Uw wil geschiede, zoals in de hemel zo ook op de aarde. 11 Geef ons heden ons dagelijks brood. 12 En vergeef ons onze schulden, zoals ook wij onze schuldenaren vergeven. 13 En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de * boze. Want van U is het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid, tot in eeuwigheid. Amen.

De nieuwe Bijbelvertaling, 1951

Bidt gij dan aldus: Onze Vader die in de hemelen zijt,

uw naam worde geheiligd; ¹⁰ uw Koninkrijk kome;

uw wil geschiede, gelijk in de hemel alzo ook op de aarde.

¹¹ Geef ons heden ons dagelijks brood;

¹² en vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren;

¹³ en leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze. [Want Uwer is het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen.]

Nieuwe Bijbel Vertaling, NBV, 2004

Als jullie bidden, gebruik dan deze woorden:

Onze Vader in de hemel, laat iedereen u eren.

¹⁰ Laat uw nieuwe wereld komen.

Laat op aarde uw wil gedaan worden, net zoals dat in de hemel gebeurt.

¹¹ Geef ons vandaag het eten dat we nodig hebben.

¹² En vergeef ons wat we fout gedaan hebben, want wij hebben ook andere mensen hun fouten vergeven.

¹³ Help ons om nooit tegen u te kiezen.

En bescherm ons tegen de macht van het kwaad.

[Want u bent koning, u regeert met grote macht, voor altijd. Amen.]'

Bijbel in Gewone Taal, BGT

⁹ Als jullie bidden, gebruik dan deze woorden:

Onze Vader in de hemel, laat iedereen u eren.

¹⁰ Laat uw nieuwe wereld komen. Laat op aarde uw wil gedaan worden, net zoals dat in de hemel gebeurt.

¹¹ Geef ons vandaag het eten dat we nodig hebben.

¹² En vergeef ons wat we fout gedaan hebben, want wij hebben ook andere mensen hun fouten vergeven.

¹³ Help ons om nooit tegen u te kiezen.

En bescherm ons tegen de macht van het kwaad.

[Want u bent koning, u regeert met grote macht, voor altijd. Amen.]'